



Thầy thuốc tận tâm - Chăm sóc đất nước

HỘI NGHỊ KHOA HỌC NHI KHOA NĂM 2020

HẠ ĐƯỜNG HUYẾT KÉO DÀI, TÁI PHÁT TRÊN BỆNH NHÂN SUY TUYẾN YÊN BẨM SINH

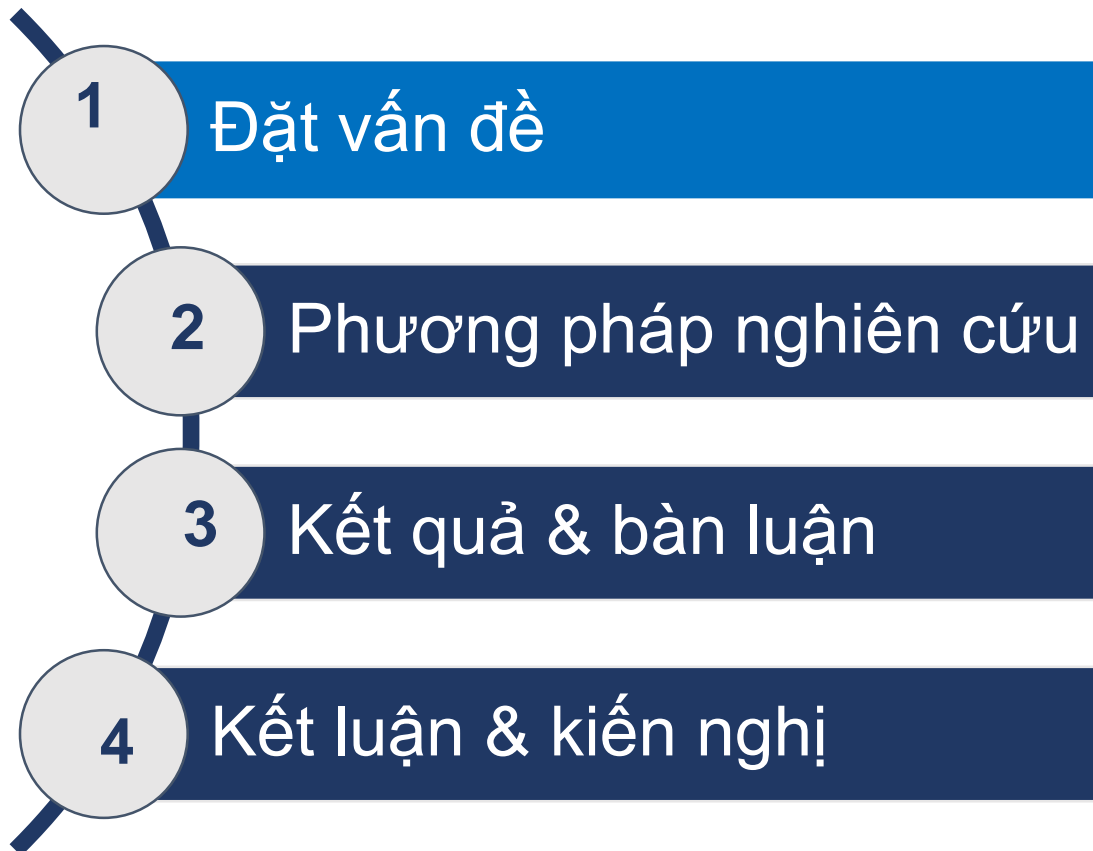
Bs. HỒ Thị Ngọc Bích - Bs. Trần Thị Bích Huyền - Bs. Nguyễn Đức Quang
Bệnh viện Nhi Đồng 1



NỘI DUNG

- 1 Đặt vấn đề
- 2 Phương pháp nghiên cứu
- 3 Kết quả & bàn luận
- 4 Kết luận & kiến nghị

NỘI DUNG





Thầy thuốc tận tâm - Chăm sóc đất nước

ĐẶT VẤN ĐỀ

Hạ đường huyết ở trẻ sơ sinh và trẻ nhỏ:

- Tình trạng cấp cứu → Di chứng tâm thần và thần kinh
- **Nguyên nhân:** hạ đường huyết thoáng qua do sinh non, mẹ tiểu đường thai kỳ, hạ đường huyết cường insulin, suy tuyến yên, rối loạn chuyển hóa glucose hay một số hội chứng bẩm sinh (Beckwith Wiedemann)

Suy tuyến yên: 1/3000-1/4000 ở trẻ sơ sinh

- Suy giảm hoạt động của một hay nhiều hormone tuyến yên
- **Nguyên nhân:** Bẩm sinh (bất sản, giảm sản tuyến yên, tuyến yên lạc chỗ) hoặc mắc phải (chấn thương, phẫu thuật vùng hạ đồi tuyến yên, xạ trị vùng đầu mặt cổ...).
- **Biểu hiện:** vàng da kéo dài, hạ đường huyết kéo dài, dương vật nhỏ, chậm phát triển chiều cao, chậm phát triển tâm thần

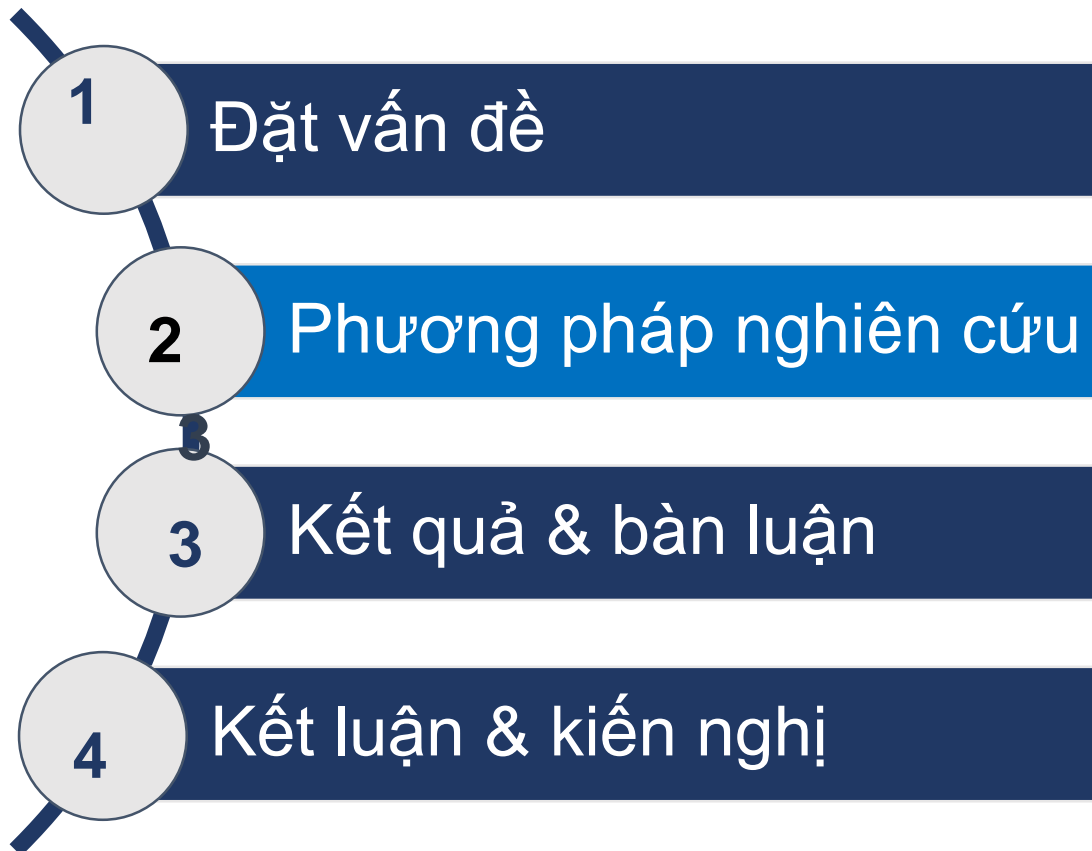


Thầy thuốc tận tâm - Chăm sóc đất nước

ĐẶT VẤN ĐỀ

- Hạ đường huyết có thể là triệu chứng duy nhất lúc khởi phát trong suy tuyến yên bẩm sinh.
- Có thể xảy ra ở tuổi sơ sinh, ngoài sơ sinh, trẻ lớn.
- Chẩn đoán không ít khó khăn → một số trường hợp chẩn đoán trễ hay bỏ sót chẩn đoán, để lại những di chứng về sau.

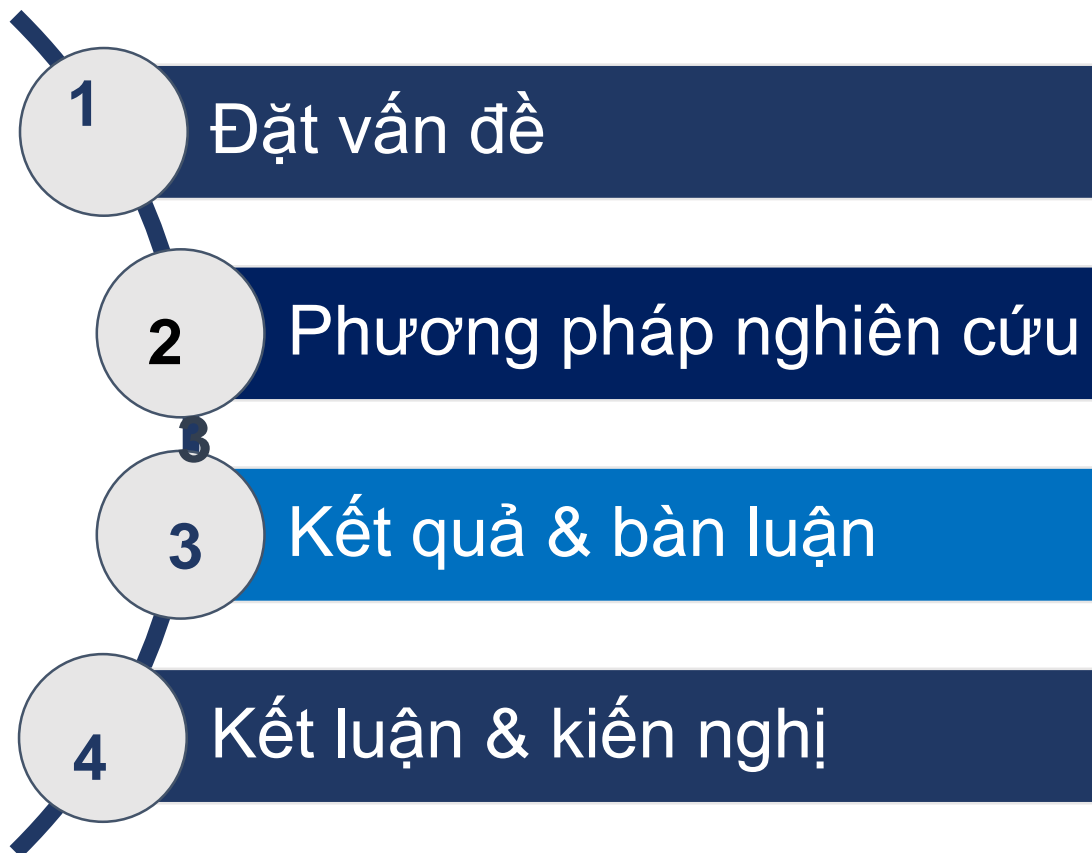
NỘI DUNG





Báo cáo 3 trường hợp hạ đường huyết do suy tuyến yên bẩm sinh tại Bệnh viện Nhi Đồng I từ 2016-2019

NỘI DUNG



Bệnh nhân 1: Bệnh nhân nữ **12 ngày** tuổi được chuyển đến với lý do hạ đường huyết. **Sau sinh 1 ngày** bé lừ đừ, bú kém được điều trị tại bệnh viện địa phương với chẩn đoán **hạ đường huyết**.

Bệnh nhân 2 : Bệnh nhân nam nhập viện vì co giật **sau sinh 4 ngày**, phát hiện **hạ đường huyết kéo dài**.

Bệnh nhân 3: Bệnh nhân nữ **6 tuổi** nhập viện vì co giật. Bệnh khởi phát một ngày với những cơn co giật ngắn toàn thân → tiến hành xét nghiệm cho thấy tình trạng **hạ đường huyết**. Tiền căn đã có những đợt co giật + hạ đường huyết **khởi phát từ 1 tuổi** → chẩn đoán và điều trị động kinh đến nay



KẾT QUẢ & BÀN LUẬN

	Bệnh nhân 1	Bệnh nhân 2	Bệnh nhân 3
Giới	Nữ	Nam	Nữ
Tuổi thai	40	40	38
Cân nặng lúc sanh (kg)	3,5	3,2	3
Chiều dài lúc sanh	Không rõ	50	Không rõ
Tuổi khởi phát	1 ngày	4 ngày	1 tuổi
Tuổi chẩn đoán	12 ngày	Sơ sinh	6 tuổi
Cân nặng lúc nhập viện (kg)	3,35	3,4	20 (+ 2,3 SD)
CC/cdai lúc nhập viện (cm)	53	51	100 (-2,9 SD)
Triệu chứng	lừ đừ, bú kém	Co giật	Co giật
Dấu hiệu lâm sàng	lừ đừ Vàng da	Co giật Dương vật ngắn Tinh hoàn chưa xuống bìu	Co giật Lùn Chậm phát triển tâm thần



Thầy thuốc tận tâm - Chăm sóc đất nước

KẾT QUẢ & BÀN LUẬN

Cả ba bệnh nhân trong nhóm nghiên cứu đều nhập viện với bệnh cảnh hạ đường huyết.

→ Làm các xét nghiệm nhằm loại trừ những nguyên nhân gây hạ đường huyết kéo dài.



KẾT QUẢ & BÀN LUẬN

	Bệnh nhân 1	Bệnh nhân 2	Bệnh nhân 3
Glucose máu (mg/dl)	25	<40	38
Insulin (hạ đường) (μ UI/ml)	0,44	<2	<2
Keton máu	Dương tính		Dương tính
Lactat máu	Bình thường		Bình thường
Khí máu	Bình thường		Bình thường
TSH (μ UI/ml)	5,85	8,15	1,49
fT4 (ng/dl)	0,2	<0,4	0,65
ACTH (pg/ml)	<1,5	2,59	<1,5
Cortisol (hạ đường)(μ g/dl)	0,054	0	<0,5
IGF1 (ng/ml)	<15	<25	22,4
GH (lúc hạ đường) (ng/dl)	<0,03	<0,05	<5
MRI não	không hình ảnh mô tuyến yên trong hố yên, tuyến yên sau lạc chỗ vùng hạ đồi	Bất sản toàn bộ tuyến yên	Tuyến yên trước rất mỏng, không thấy tuyến yên sau.

KẾT QUẢ & BÀN LUẬN

Tại thời điểm hạ đường huyết trong ba trường hợp ghi nhận:

- GH thấp < 5 ng/dl ($0,05 - < 5$ ng/dl).
 - cortisol huyết thanh $< 12,67$ $\mu\text{g/dl}$ (ngưỡng cho phép chẩn đoán suy thượng thận trong tình trạng hạ đường huyết).
 - Nồng độ hormone tuyến giáp rất thấp (fT4 $0,2-0,65$ ng/dl) kèm TSH bình thường hoặc thấp ($1,49-8,15$ $\mu\text{UI/ml}$)
 - MRI não: không hình ảnh mô tuyến yên trong hố yên; yên sau lạc chỗ vùng hạ đồi; bất sản toàn bộ tuyến yên; tuyến yên trước rất mỏng.
- Suy tuyến yên bẩm sinh (phù hợp với Hiệp hội nội tiết nhi về đồng thuận chẩn đoán suy tuyến yên bẩm sinh).
- Bổ sung các hormone thiếu hụt.

KẾT QUẢ & BÀN LUẬN

Tuổi chẩn đoán suy tuyến yên bẩm sinh khởi phát bằng hạ đường huyết ở một số nghiên cứu

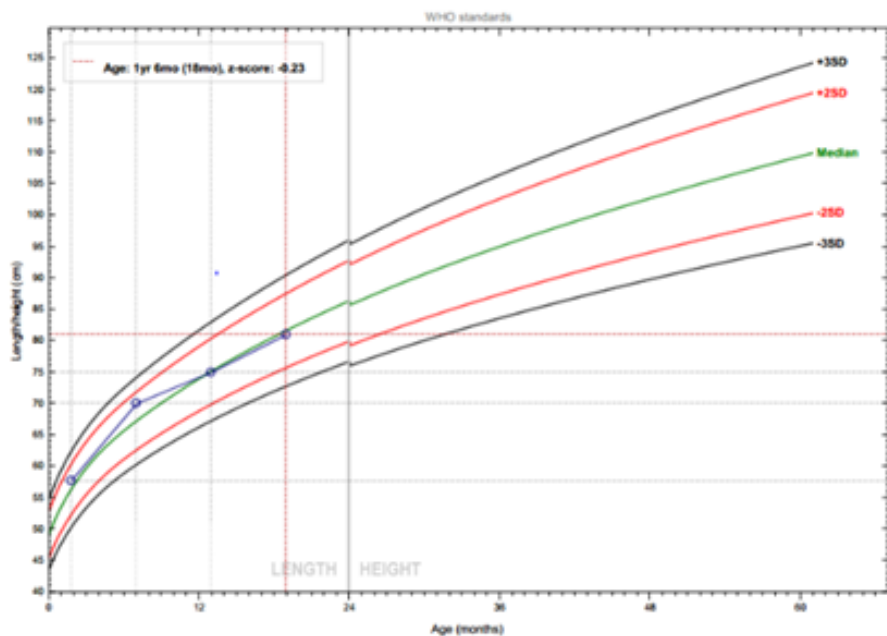
Nghiên cứu	Thời gian nghiên cứu	Tuổi chẩn đoán
Chúng tôi	2016-2019	2 trường hợp sơ sinh 1 trường hợp 6 tuổi (khởi phát 1 tuổi)
Mehta và Brar	2013-2016	5 trường hợp 2-52 ngày tuổi
Nadler và cộng sự	1963	1 trường hợp 1 tuổi
Boro và cộng sự	2019	1 trường hợp 1,5 tuổi (khởi phát 1 tuổi)
Wilber và cộng sự		1 trường hợp 7 tuổi
Dayal và Yadav	2019	1 trường hợp 6 tuổi (khởi phát từ nhũ nhi)

KẾT QUẢ & BÀN LUẬN

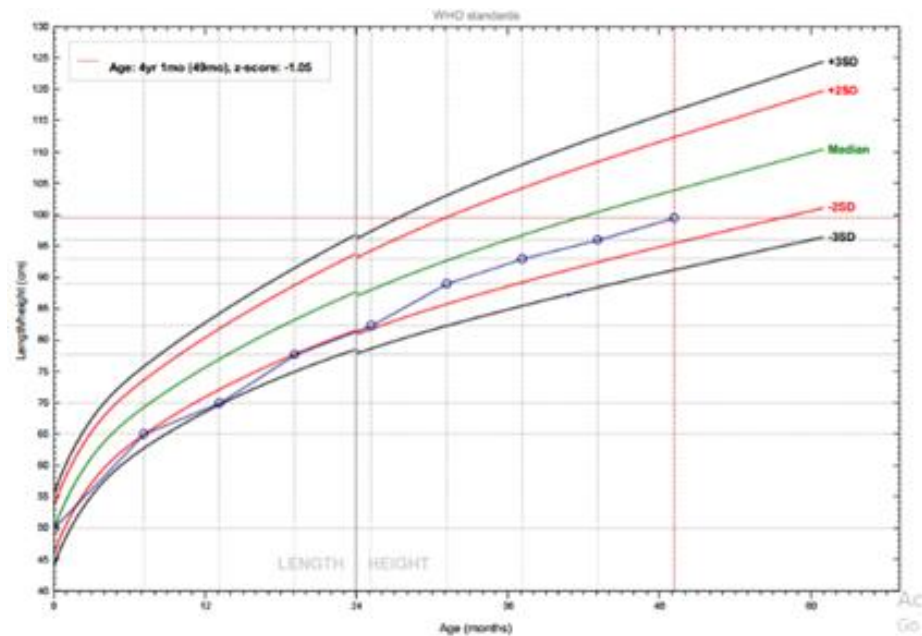
Sau điều trị:

- Hai bệnh nhân 1 và 2 đều đạt được tốc độ phát triển chiều cao khá tốt, phát triển tâm thần, vận động gần như bình thường.
- Bệnh nhân thứ ba sau điều trị 1,5 năm cho thấy hiệu quả khá tốt trong cải thiện chiều cao và chỉ số khối cơ thể. Tuy nhiên, những di chứng về tâm thần kinh do điều trị trẻ là không thể tránh khỏi.
- Hai trường hợp Wilber và Devi Dayal báo cáo được chẩn đoán và điều trị khá trễ (6 và 7 tuổi) ít nhiều làm ảnh hưởng đến phát triển thể chất và tâm thần của trẻ.

KẾT QUẢ & BÀN LUẬN

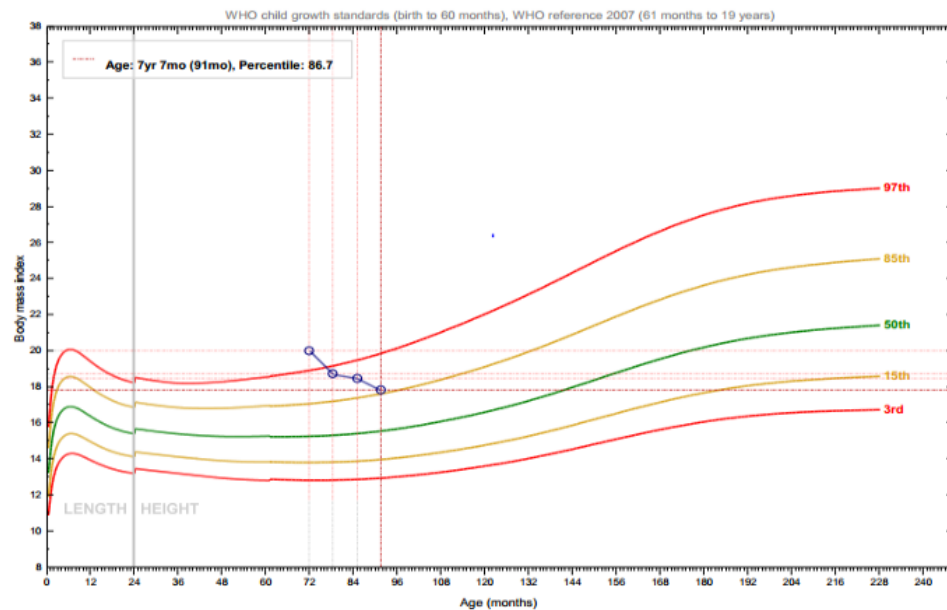
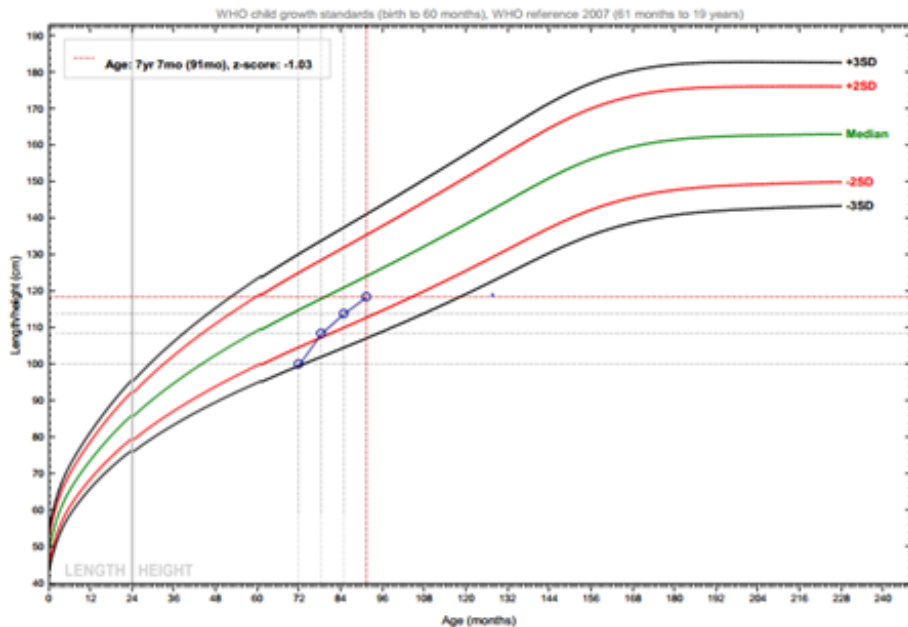


Biểu đồ 1: Biểu đồ tăng trưởng sau điều trị (BN1)



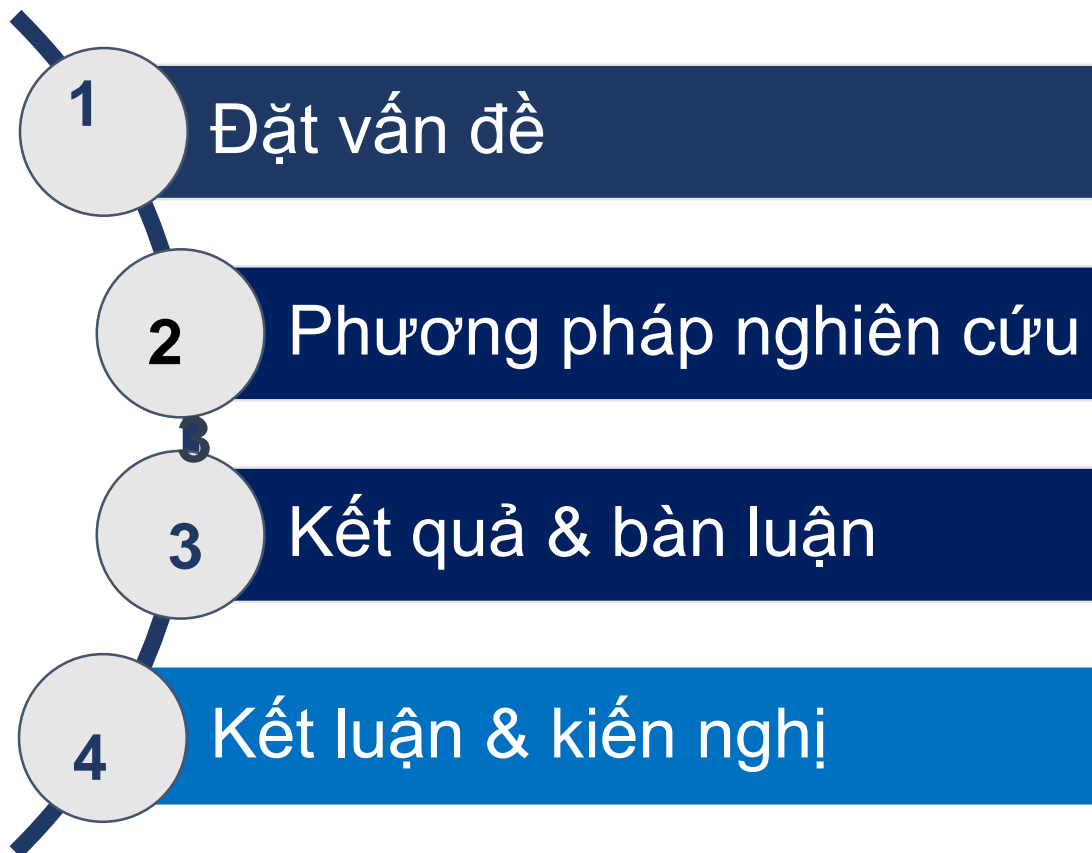
Biểu đồ 2: Biểu đồ tăng trưởng sau điều trị (BN2)

Thầy thuốc tận tâm - Chăm sóc đạt nước



Biểu đồ 3: Biểu đồ thay đổi chiều cao và chỉ số khối cơ thể sau điều trị (BN3)

NỘI DUNG





Thầy thuốc tận tâm - Chăm sóc đất nước

KẾT LUẬN & KIẾN NGHỊ

- Hạ đường huyết kéo dài hay tái phát có thể là biểu hiện duy nhất của tình trạng suy tuyến yên bẩm sinh → cần làm các xét nghiệm giúp chẩn đoán vào thời điểm hạ đường huyết trên những bệnh nhân nghi ngờ
- Việc chẩn đoán và điều trị sớm suy tuyến yên là vô cùng quan trọng nhằm tránh những di chứng tâm thần kinh cho trẻ sau này.
- Không chỉ các bác sĩ nội tiết nhi mà các bác sĩ sơ sinh hay nhi khoa tổng quát cần luôn ghi nhớ và loại trừ suy tuyến yên bẩm sinh trên trẻ có biểu hiện hạ đường huyết kéo dài hay tái phát.

XIN CẢM ƠN